

ΚΩΣΤΑΣ ΛΑΛΙΩΤΗΣ ΜΕΛΟΣ Ε.Γ.

Απευθύνομαι σε συνέδρους συντρόφους με εμπειρία, με ευαισθησία, με αναζητήσεις, συντρόφους που έχουν δοκιμαστεί και άλλους που θέλουν να δοκιμαστούν. Κάνω επίκληση στη σκέψη, στη λογική και στην κρίση τους. Δεν κάνω επίκληση στο συναίσθημά τους. Δεν θέλω να δημιουργήσω μια στιγμιαία εντύπωση, μια συνέγερση φευγαλέα. Δεν επιδιώκω τη στιγμιαία φόρτιση για μια θετική ή αρνητική απόφαση.

Αυτές τις δυο μέρες στο συνέδριό μας υπάρχει ένα δεδομένο, μια κατάκτηση που μας βοηθάει να δώσουμε απαντήσεις. Έχουμε προετοιμαστεί για να απαντήσουμε τόσο σε ερωτήματα που αφορούν ένα θετικό προσδιορισμό και μια κριτική αποτίμηση της πορείας μας, όσο και σε ερωτήματα που αφορούν μια θετική αναμέτρηση του κινήματός μας με το παρόν και το μέλλον.

Έχουμε μπροστά μας ανοιχτούς λογαριασμούς και με το παρελθόν και με το παρόν και με το μέλλον. Μόνον εμείς οι 4.114 σύνεδροι με νηφαλιότητα και οξυδέρκεια μπορούμε να εξοφλήσουμε αυτούς τους λογαριασμούς με δική μας ευθύνη, με δική μας πρωτοβουλία, με δικές μας αποφάσεις. Αυτό περιμένουν με αγωνία και ελπίδα τα στελέχη, τα μέλη και οι φίλοι του κινήματός μας, οι δημόκράτες και προοδευτικοί πολίτες.

Οφείλουμε να μπορούμε και έχουμε μπει σε έναν εποικοδομητικό και γόνιμο διάλογο. Για να γίνει όμως εποικοδομητικός και γόνιμος ένας διάλογος οφείλουμε όλοι να αποτάξουμε τον πειρασμό του μονοπωλίου και της μοναδικότητας της αλήθειας. Πρέπει κάποια στιγμή να αποδεχτούμε όχι το τέλος της αλήθειας αλλά το τέλος της αυθεντίας.

Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι δεν δεχόμαστε τον απόλυτο τρόπο που έχει ο καθένας μας να ερμηνεύει υποκειμενικά είτε τη διαδρομή, είτε την προοπτική του κινήματός μας ή να ερμηνεύει και να προτείνει με το δικό του τρόπο την πορεία και την προοπτική και της χώρας και της κοινωνίας μας.

Μόνον έτσι η ενότητά μας μπορεί να γίνει στέρεη, μπορεί να είναι ώριμη. Μόνο έτσι μπορεί να υπάρξει σύμπνοια και αλληλεγγύη. Μόνο έτσι μπορεί να υπάρξει ενότητα γνήσια και όχι υποκριτική. Αυτό ισχύει και για το εσωτερικό του κινήματός μας αλλά ισχύει ταυτοχρόνως και για την ανοιχτή δημοκρατική δράση του ΠΑΣΟΚ στους κοινωνικούς χώρους, στους θεσμούς, στην κεντρική πολιτική σκηνή όπου πρέπει να σεβόμαστε τη διαφορά και τις άλλες απόψεις. Να σεβόμαστε τους πολίτες και τα άλλα κόμματα.

Γι' αυτό είναι αναγκαίο και επιθυμητό να σφυρηλατήσουμε μια ενότητα μέσα από τις αντιθέσεις μας. Πρέπει να σφυρηλατήσουμε την αλληλεγγύη μας μέσα από τις διαφωνίες μας. Να έχουμε σαν κινητήρια δύναμη της πορείας μας και την πίστη και την αμφιβολία, γιατί άκουσα ορισμένους να λένε ότι πιστεύουν χωρίς να ερευνούν.

Πρέπει να έχουμε σαν κινητήρια δύναμη της πορείας μας και τη συνοχή και την αμφισβήτηση. Πρέπει να έχουμε σαν κινητήρια δύναμη της πορείας μας και την ταύτιση στις θέσεις και τη διαφορά στις θέσεις. Αλλωστε όλοι ξέρουμε ότι υπάρχουν πολλοί τρόποι να πει κανείς την αλήθεια.

Και κάθε φορά που ανιχνεύουμε ένα θέμα μέσα σε συνθήκες πρωτόγνωρης και κοσμογονικής κρίσης των κομμάτων, των ιδεών και των προγραμμάτων πρέπει να ξέρουμε ότι η αλήθεια δεν έχει μία μόνο πτυχή αλλά πολλές πτυχές.

Σύντροφοι, στο συνέδριο του 1984 εγκατέλειψα αυτό εδώ το βήμα με μια πρόταση θετική, τολμηρή, συνθετική, ριζοσπαστική, με μια πρόταση που ξένισε πάρα

πολλούς. Είχα πει τότε ότι το κίνημά μας χρειάζεται μια γνήσια πολιτιστική επανάσταση, μια ηθική και μορφωτική επανάσταση. Μια επανάσταση στις ιδέες, στις θέσεις, στο πρόγραμμα, στο ήθος και στο ύψος των προσώπων.

Αυτό τι σήμαινε; Σήμαινε ρήξη με την ισορροπία της στασιμότητας, με τους θανάσιμους εναγκαλισμούς και με τα σύμβολα της χρεωκοπίας και της παρακμής. Ρήξη με τις λαθεμένες πολιτικές. Από το '85 μέχρι σήμερα έχει ηττηθεί μια πολιτική και οι φορείς της, έχουν ηττηθεί οι πολιτικές του αυταρχισμού, του κρατισμού, της καθεστωτικής συμπεριφοράς, της αλαζονείας, του στείρου αντιδεξιού αγώνα που είναι βαθύτατα συντηρητικός και αναχρονιστικός γιατί μας οδηγεί μόνο σε διαχείριση γιατί μας οδηγεί στην καθήλωση και την ήττα.

Σέβομαι τις απόψεις των συντρόφων που είχαν πάρει πριν από μένα το λόγο και ήταν απόψεις κριτικές, που πολλές φορές έφταναν και στο μηδενισμό. Σέβομαι και αυτές τις απόψεις, γιατί και μέσα από μια μηδενική προσέγγιση μιας πορείας ορισμένοι σύντροφοι μπορούν να εμβαθύνουν. Πρέπει όμως αυτή η εμβάθυνση να είναι πια προσφορά σ' αυτό το συνέδριο για να μπορούμε να βρούμε νέες συνθέσεις.

Σέβομαι τις απόψεις σου Μιχάλη και σε ορισμένες πτυχές συμφωνώ. Σε ορισμένες διαφωνώ. Πρέπει όμως να σου πω ότι οι προβλέψεις, οι προφητείες ή οι προτάσεις σου δεν έχουν ποτέ δοκιμαστεί και ίσως γι' αυτό διατηρούν μια αίγλη. Απλώς σου θυμίζω, οι νίκες έχουν πολλούς πατέρες, οι ήττες κανέναν.

Και μετά από όλα αυτά τώρα τι προτείνει κανείς; Δεν μπορεί κανείς να προτείνει αν δεν έχει μια κριτική και αυτοκριτική θεώρηση και της πορείας του κινήματος και της προσφοράς του και της ευθύνης του. Εγώ τη δική μου ομολογία, τη δική μου κατάθεση, τη δική μου πρόταση όπως ολοκληρωμένα μπορούσα να τη διατυπώσω την έχω δώσει και το '85 όταν έφυγα και το '86 και είναι δημοσιευμένη στη Σοσιαλιστική Επιθεώρηση.

Εχω διατυπώσει από τότε μια πρόταση που νομίζω ότι έχει διαχρονική ισχύ. Σήμερα ίσως να έχει και μια δραματική επικαιρότητα. Συνοψίζεται σε δύο μόνο λέξεις, λέξεις ανατρεπτικές. Αναγέννηση και επανίδρυση του κινήματος. Αυτές οι λέξεις έχουν αρχίσει και βρίσκουν απήχηση, βρίσκουν νόημα, βρίσκουν αξία, βρίσκουν περιεχόμενο, ανοίγουν νέους ορίζοντες.

Ελπίζω η ωριμότητα και αυτή η δυναμική να βρει την έκφρασή της σε συγκεκριμένες επιλογές. Πιστεύω ότι ο πρόεδρος Α.Παπανδρέου ως ιδρυτής και χαρισματικός ηγέτης αυτού του μεγάλου ρεύματος από το 1974 μέχρι σήμερα, είναι ανάγκη να συμπορευθεί, οφείλει να εκφράσει αυτό το ρεύμα που συνοψίζεται στις δύο λέξεις τις ανατρεπτικές. Αναγέννηση και επανίδρυση.

Η δική μου η περίπτωση σύντροφοι είναι κάπως ιδιόρρυθμη, θα έλεγα αιρετική, τη διαδρομή μου. Είχα την τύχη να βρεθώ στον ιδρυτικό πυρήνα του ΠΑΣΟΚ με πολύ λίγους συντρόφους και με την ευθύνη και με την πρωτοβουλία του Α.Παπανδρέου. Είχα ορισμένες διαφορετικές απόψεις που με οδήγησαν να μην συμμετέχω από το 1985-1987 στα όργανα αλλά να είμαι πολιτικά μαζί με το ΠΑΣΟΚ. Δύο χρόνια περίπου σιώπησα γιατί νόμιζα ότι η σιωπή είναι πιο ηχηρή και από τον καλύτερο λόγο.

Σήμερα, δεν το λέω αυτό για να πάρω αποστάσεις. Αν η ΚΕ δεν είχε κρατήσει κενή τη θέση μου και σήμερα ερχόμουν χωρίς να είμαι μέλος της ΚΕ πάλι θα ένιωθα την ίδια αλληλεγγύη και την ίδια ευθύνη και γι' αυτά που έγιναν και αυτά που δεν έγιναν ή γι' αυτά που μπορούσαν να γίνουν.

Ακουσα πολλούς Επιμυθείς και συνήθως, εκτός από λίγους κάνουν κριτική

εκ του ασφαλούς και εκ των υστέρων. Δεν άκουσα κανένα να πάρει την ευθύνη του λόγου του. Και η ευθύνη αυτή του λόγου του να έχει αντίκρουσμα στην ίδια τη στάση του, στην ίδια την πορεία του.

Σύντροφοι, θέλω να δώσω μια άλλη νότα σ' αυτή τη μικρή τοποθέτησή μου. Θέλω να ψηλαφίσουμε όλοι μαζί, να αναρωτηθούμε γύρω από ένα υπαρξιακό ερώτημα που ίσως απασχολεί τον καθένα μας. Υπάρχει χαρά, υπάρχει δικαίωση σε όλους αυτούς που ασχολούνται με τα κοινά, σε όλους αυτούς που συμμετέχουν στην πολιτική;

Υπάρχει η δυνατότητα της αναγνώρισης για την προσφορά και τη συμβολή του καθένα μας μέσα στο κίνημά μας; Επαναλαμβάνω κάτι που είχα πει στη σύνοδο της ΚΕ στην Ανάβυσσο. Είχα χρησιμοποιήσει μια φράση ενός μεγάλου στοχαστή, του Αλμπέρ Καμυ. Αυτή η φράση είχε σχέση με το μύθο του Σίσυφου, όταν είχε διατυπώσει με μεγάλη διαύγεια ένα πολύ αισιόδοξο μήνυμα με την αξιωματική φράση "Πρέπει να φανταστούμε το Σίσυφο ευτυχισμένο".

Τώρα αν αυτή τη φράση τη μεταφέρει κανείς από τη φιλοσοφία στην πολιτική μπαίνει για τον καθένα μας ένα θεμελιακό ερώτημα. Μπαίνει ο καθένας μας στον πειρασμό μιας παράφρασης. Αλλάζω το ρήμα και προσθέτω ένα μεγάλο και αναπάντητο ερωτηματικό. "Μπορούμε να φανταστούμε το Σίσυφο της πολιτικής ευτυχισμένο;".

Αυτό ίσως βασανίζει όλους εκείνους που ασχολούνται με την πολιτική. Γιατί; Γιατί πιστεύω ότι δεν υπάρχει μονόδρομος στην πολιτική που να σε οδηγεί μόνο στο σύνδρομο του Κάιν ή σε πατροκτονίες. Πιστεύω ότι στην πολιτική δεν μπορεί να είναι η μοναδική ανταμοιβή είτε το μαχαίρωμα, είτε το ανάθεμα, είτε η λάσπη.

Σύντροφοι, πιστεύω ότι δεν πρέπει να ξεχνάμε και δεν πρέπει να μηδενίζουμε τη διαδρομή μας. 16 ολόκληρα χρόνια αγώνα, ζωής, δημιουργίας με νίκες και με ήττες. Ας θυμηθούμε όσοι είχαμε την τύχη και την ευτυχία να ξεκινήσουμε μαζί. Και πρέπει να έχει ο καθένας μας την τόλμη να πει πότε μπήκε στο ΠΑΣΟΚ και όχι να δηλώνουμε ο καθένας ότι είμαστε ιδρυτικά μέλη. Δεν είμαστε ιδρυτικά μέλη όλοι.

Αυτό είναι προς τιμήν και εκείνων που άναψαν το 1974 τη σπιθαμή του ΠΑΣΟΚ και εκείνων που μαζί μας ήρθαν. Γιατί; Δείχνει μια δικαίωση μιας ανοιχτής πολιτικής, της πολιτικής της εθνικής λαϊκής ενότητας, της πολιτικής της ανοιχτής δημοκρατικής πολιτικής δράσης. Το λέω αυτό γιατί πρέπει να ξαναβρούμε το νήμα από πού ξεκινήσαμε και πού πάμε, πώς πάμε και με ποιούς πάμε.

Το 1974 πήραμε κάτω από τις πιο αντίξοες συνθήκες το 13%. Μέσα από αγώνες το '77 πήγαμε στο 25, μέσα από αγώνες το 48%. Πάλι μέσα από αγώνες και δημιουργική κυβερνητική πολιτική και μέσα από λάθη στο 46%. Και φτάσαμε στην τετραετία '85-'89-'90 στο 40%. Σύντροφοι κάνετε όλοι κριτική λες και η ηγεσία έχει μόνο την ευθύνη για την απώλεια ενός ποσοστού ή για την απώλεια της εξουσίας ή την ανασύνταξη της Δεξιάς.

Πιστεύω ότι μέσα στο ΠΑΣΟΚ όλα αυτά τα χρόνια έχουν συγκρουστεί οι πολιτικές απόψεις και ιδέες. Υπήρξαν αντιθέσεις, υπήρξαν συγκρούσεις, υπήρξαν δικαιωμένες πολιτικές. Αυτά πρέπει να τα αναγνωρίσουμε και να τα πούμε. Μπορεί να είμασταν μέσα στο ίδιο κόμμα, μπορεί να είμασταν ίσοι, δεν είμαστε όμως ίδιοι.

Πιστεύω ότι το 40% είναι μια δυναμική και ελπιδοφόρα αφετηρία. Είναι το μεγαλύτερο ποσοστό που έχει σοσιαλιστικό κόμμα στην Ευρώπη και πρέπει να δούμε τη διαδρομή και αυτών των κομμάτων και να αντλήσουμε χρήσιμα ιστορικά συμπεράσματα. Γιατί πλανάται εδώ πέρα ένα ερώτημα, ότι θα μπορούσαμε να είμαστε καθεστώς με αδιατάρακτη συνέχεια.

Οχι σύντροφοι, είμαστε σε καθεστώς πολυκομματικής κοινοβουλευτικής δημοκρατίας και το κάθε κόμμα κρίνεται από το πρόγραμμά του, τις ιδέες του και την πρακτική του. Εμείς το '89 και το '90 κριθήκαμε και χάσαμε. Μπορούμε όμως μέσα σε αυτές τις συνθήκες κοινωνικής και οικονομικής κρίσης, μέσα από την ανασύνταξη, την ανανέωση και την αναγέννηση το ΠΑΣΟΚ να γίνει και πάλι ρεύμα πλειοψηφίας με ανανεωμένη, ολοκληρωμένη, σύγχρονη πρόταση. Με μια πρόταση που θα συναντά ευρύτατη πολιτική και κοινωνική απήχηση και αποδοχή.

Σας καλώ να πούμε ένα κριτικό ναι στον απολογισμό. Να πούμε ταυτόχρονα ένα καθολικό ναι σε μια ενωτική, συνθετική, δυναμική πορεία για ένα σύγχρονο, δημοκρατικό, σοσιαλιστικό κίνημα. Το συνέδριό μας πρέπει να πάρει θέση γιατί κίνημα χωρίς ιστορία, κίνημα χωρίς μνήμη, κίνημα χωρίς συνείδηση, κίνημα χωρίς ανανέωση δεν έχει μέλλον.